

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Poručenství

© Radovan Dávid, 2015

OBSAH

- Obecný úvod
  - Poručenství a opatrovnictví
  - Odlišnosti
- Poručenství
  - Vymezení pojmu
  - Důvody pro jmenování poručníka
  - Osoba poručníka
  - Práva a povinnosti poručníka
  - Dozor soudu
  - Zrušení a zánik poručenství

PRAMENY

■ Hmotněprávní

- zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- zák. č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí

■ Procesní

- zák. č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních
- zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
- zák. č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí

LITERATURA

- *Hrušáková, M., Králíčková, Z., Westphalová, L. a kol.:* Rodinné právo. Praha: C. H. Beck, 2015.
- *Hrušáková, M., Králíčková, Z., Westphalová, L. a kol.:* Občanský zákoník. Rodinné právo. Praha: C. H. Beck, 2014.
- *Lavický, P. a kol.:* Civilní proces. Řízení nesporné: zákon o zvláštních řízeních soudních. Praha: Wolters Kluwer, 2015.
- *Macela, M. a kol.:* Zákon o sociálně-právní ochraně dětí: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2015.

Opatrovnictví a poručenství

- Uplatní se v případě nutnosti ochrany zájmů nezletilých dětí ze strany jiných subjektů než rodičů
- Na základě rozhodnutí soudu
  - Když rodiče (z různých důvodů) nemohou vykonávat některá, resp. všechna práva a povinnosti vyplývající z rodičovské odpovědnosti

Základní rozdíl mezi opatrovnictvím a poručenstvím

- Opatrovník vykonává pouze některá práva a povinnosti za rodiče
- Poručník vykonává práva a povinnosti namísto rodičů, protože dítě nemá žádného rodiče, který je nositelem rodičovské odpovědnosti, resp. by ji mohl vykonávat

Poručenství

- OZ pečlivě rozlišuje opatrovnictví a poručenství
- Poručenství může plnit funkci náhradní péče, ta však není jeho hlavním cílem
- Obecně lze konstatovat, že poručník je nezletilému ustanoven tehdy, jestliže dítě nemá žádného rodiče, který by byl nositelem rodičovské odpovědnosti, příp. by ji mohl vykonávat

Předpoklady pro jmenování poručníka

- Důvody pro jmenování poručníka:
  - Rodiče, popř. jediný rodič dítěte zemřeli (včetně prohlášení za mrtvého)
  - Rodiče, popř. jediný rodič dítěte, byli zbaveni rodičovské odpovědnosti
  - Rodiče, popř. jediný rodič dítěte, mají pozastavený výkon rodičovské odpovědnosti
  - Rodiče, popř. jediný rodič dítěte, jsou nezletilí a dosud nenabyli plnou svéprávnost
  - Rodiče, popř. jediný rodič dítěte, byli omezeni ve svéprávnosti v uvedené oblasti
  - Uplynuly tři měsíce od udělení souhlasu s osvojením ze strany rodičů
  - Kombinace uvedených důvodů

Osoba poručníka

- Poručníkem lze podle § 932 OZ jmenovat
  - plně svéprávnou osobu,
  - která způsobem života zaručuje, že je schopna funkci poručníka řádně vykonávat.

- Před jejím jmenováním do funkce poručníka soud zjistí, zda její jmenování není v rozporu se zájmem dítěte.

Osoba poručníka

- Podle § 931 OZ jmenuje soud poručníkem
  - toho, koho naznačili rodiče, ledaže tato osoba poručenství odmítne
  - některou z osob příbuzných nebo blízkých dítěti nebo jeho rodině, ledaže rodič takovou osobu výslovně vyloučil
  - jiného vhodného člověka
  - orgán sociálně-právní ochrany dětí

Pluralita poručníků

- Podle § 932 odst. 2 může soud do funkce poručníka jmenovat i dvě osoby
  - budou jimi zpravidla manželé
  - lze uvažovat i o nesezdaných párech a registrovaných partnerech

Práva a povinnosti poručníka

- § 928 odst. 2 OZ
- Poručník má vůči dítěti zásadně všechny povinnosti a práva jako rodič
  - nemá však k dítěti vyživovací povinnost
- S ohledem na osobu poručníka nebo poměry dítěte, jakož i s ohledem na to, z jakého důvodu rodiče nemají všechny povinnosti a práva, může být výjimečně okruh povinností a práv poručníka vymezen jinak.

Osobní péče jako součást poručenství

- Poručník může, avšak nemusí, o dítě osobně pečovat.
- Pokud má však poručník dítě ve své péči, má podle § 939 OZ právo na stejné hmotné zabezpečení jako pěstoun (srov. § 961 OZ)

Dozor soudu

- Podle § 933 OZ odpovídá poručník za řádné plnění své funkce a podléhá stálému dozoru soudu
- Do devadesáti dnů po svém jmenování předloží poručník soudu soupis jmění dítěte; soud může tuto lhůtu na žádost poručníka prodloužit, nejdéle však o šedesát dnů.
- Podle § 934 OZ platí, že každé rozhodnutí poručníka v nikoli běžné záležitosti týkající se dítěte musí být schváleno soudem. K právnímu jednání poručníka, k němuž schází potřebný souhlas soudu, se nepřihlíží.

Zrušení a zánik poručenství

- Zánik poručenství *ex lege*:
  - Rodiči byl navrácen výkon rodičovské odpovědnosti
  - Rodiči se obnovila rodičovská odpovědnost
  - Nezletilý rodič se stal plně svéprávným
    - Soudním rozhodnutím
    - Uzavřením manželství
  - Nezletilý rodič se stal zletilým
  - Bylo zrušeno rozhodnutí o omezení svéprávnosti rodiče
  - Bylo určeno rodičovství k nalezenému dítěti
  - Poručenec nabyt plné svéprávnosti
  - Poručenec byl osvojen
  - Smrt poručenice

Zrušení a zánik poručenství

- Relativní zánik poručenství:
  - Smrt poručníka
  - Zproštění funkce poručníka
  - Odvolání poručníka